Raad
Volksgezondheid
& Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Kansengelijkheid in bewegen en sport: grenzen verleggen in beleid en praktijk

Sessie congres VSG - 23 September 2026

Nederlandse Sportraad en Raad voor Volksgezondheid & Samenleving

Raad
Volksgezondheid
& Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Proces

- Adviesaanvraag van VWS in oktober 2024 aan NLsportraad, met verzoek samen te werken met RVS
- In totaal met ruim 200 personen gesproken via werkbezoeken, interviews, open sessies en expertsessies
- Veel toetsingsmomenten met experts uit wetenschap, praktijk, overheid en sport- en beweegsector
- Ervaringsdeskundigen waren aanwezig bij sessies en hebben meegelezen met advies

Raad
Volksgezondheid
& Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Definitie kansenongelijkheid

“Het realiseren van een reële mogelijkheid voor iedereen om een autonome keuze te kunnen maken of en hoe zij willen deelnemen aan bewegen en/of sporten.”

Raad Volksgezondheid & Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Analyse: waarom kansenongelijkheid onvoldoende verminderd?

1) **Blik is nog onvoldoende gericht op maatschappijbrede en collectieve belemmeringen**
   Veel factoren die bewegen en sport belemmeren hebben oorzaak ergens anders. Veel belemmeringen overstijgen ook individuele mogelijkheden van mensen om ze te beïnvloeden. Betekent dat sector sport en bewegen dit niet in eentje kan oplossen.

2) **Hoe naar inclusie gekeken wordt, leidt niet tot inclusie van iedereen**
   Gezamenlijke en afgestemde visie ontbreekt. Term inclusie verschillend uitgelegd. Vaak zo geïnterpreteerd dat iedereen overal welkom moet zijn, maar leidt soms juist tot exclusie.

3) **Er zijn teveel mismatches tussen het leven van mensen en beleid op verschillende niveaus**
   - Leven van mensen die belemmeringen ervaren is te weinig uitgangspunt. Dagelijks leven bestaat niet uit domeinen. Focus ook teveel op sport en niet op vertrouwen, ontmoeten en bewegen terwijl dat juist sleutel kan zijn voor mensen die niets hebben met bewegen en sport.
   - Systemen en beleid zijn vooral geënt op gevestigde orde van sportverenigingen. Maar die kunnen niet iedereen bedienen. Opgavegerichte initiatieven die buiten domeinen werken lopen geregeld vast.
   - Landelijk en lokaal beleid en daarbij behorende bekostiging sluiten onvoldoende aan bij lokale uitvoering. O.a. tijdelijke programma's, schotten, verantwoordingswijze.

Raad
Volksgezondheid
& Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Aanbevelingen

“Niet het systeem van sport en bewegen moet centraal staan, maar het dagelijks leven van mensen. Door de focus te verleggen naar het dagelijks leven kan er beter worden gewerkt aan de drempels die mensen ervan weerhouden om te (beginnen met) sporten of bewegen.”

Om aan te sluiten op het dagelijks leven van mensen adviseren de raden een aanpak langs drie lijnen:

1. **Geef ruimte aan de uitvoeringspraktijk, luister naar en betrek inwoners.**

Geef vertrouwen om aan de slag te gaan, te experimenteren, te ontdekken en gaandeweg aan te passen, over domeinen heen. Meer inzetten op kwalitatieve verantwoording. Rijksoverheid kaders en randvoorwaarden stellen met bijbehorende financiering. Ambtenaren, politici, professionals en vrijwilligers afspiegeling van de samenleving.

2. **Werk met publieke en private partijen binnen én buiten de sportsector aan een gezamenlijke infrastructuur.**

Waarde benutten van sociaal-maatschappelijke, publieke en commerciële initiatieven binnen en buiten sport zoals zorg en onderwijs. Klassieke denkwijze met startpunt vanuit sport doorbreken. Zowel apart aanbod als meedoen in gemengd gezelschap nodig (inclusie vs exclusie)

3. **Denk en werk vanuit één visie op kansenongelijkheid die domeinen verbindt.**

Verantwoordelijkheid van hele (rijks)overheid. Bewegen en sport één van de aandachtspunten.

Raad Volksgezondheid & Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Verdiepen: Geef ruimte aan de uitvoeringspraktijk, luister naar en betrek inwoners

1. **Luister naar en betrek inwoners en uitvoeringspraktijk om belemmeringen voor inwoners daadwerkelijk te kunnen verminderen**

Directe betrokkenheid van mensen voor wie beleid wordt gemaakt. Meer aansluiting bij inwoners via andersoortige werving en selectie. (Bij)scholing en onderdompeling in lokale praktijk. Via (praktijkgericht) onderzoek.

2. **Creëer ruimte en continuïteit in regels en financiering**

Ruimte en vertrouwen voor experimenteren, leren en ontwikkelen. Ruimte en stimulans om aan te sluiten bij het leven van mensen, dat niet uit afzonderlijke domeinen bestaat. Stabiliteit en voorspelbaarheid in beleid en subsidies.

3. **Monitor en verantwoord op beter passende manier: meer kwalitatief en vanuit vertrouwen**

Vermindering van kansenongelijkheid monitoren met beter passende criteria. Verantwoording op opgave en bijdrage daarin in plaats van op indirecte parameters

4. **Ondersteun ruimte voor lokale initiatieven met heldere kaders en randvoorwaarden**

Kaders en normen vanuit rijksoverheid. Betere benutting van bestaande kennis. Gemeenten krijgen en nemen de ruimte die zij nodig hebben (incl. onderaannemerschap organiseren)

Raad
Volksgezondheid
& Samenleving

NEDERLANDSE SPORTRAAD

Samen verder komen met hulp van ervaringsdeskundige Brian Eernisse

Heb je een dilemma dat raakt aan de ruimte voor uitvoeringspraktijk en/of het betrekken van inwoners of kom je niet verder met een vraagstuk?

Kunnen we je helpen met omdenken of verder denken?